

Patří do Galerie elity národa, její portrét v dokumentárním projektu GEN byl k vidění na obrazovce České televize v letošním roce. Je držitelkou ocenění Žena Evropy, Václav Havel ji svého času navrhoval na prezidentku. Zakladatelka mateřských center, ředitelka Síť pro rodinu, sama maminka pěti dětí Rut Kolínská se vytrvale snaží upozorňovat na hodnotu rodiny pro jedince i celou společnost. Občanská a lidská angažovanost této drobné, ale houževnaté dámy je obdivuhodná. A přímo či nepřímo se dotýká každého z nás.

Jste genderová expertka, členka Rady vlády pro rovnost žen a mužů, předsedkyně Výboru pro sladění pracovního, soukromého a rodinného života, ředitelka Síť pro rodinu a to jsem

ústav. Oslovila nás paní, která hledala Pražské matky, ekologické sdružení, na jehož činnosti jsem se také podílela, a tak jsem ji pozvala domů. Alena Wagnerová, rodačka z Moravy, žila léta v Německu a vyprávěla mi, jak tam fungují

Rodina

Ptala se **Martina Kobzová**

nemusí jít

do prčic

určitě nevyjmenovala všechny vaše funkce. Úspěšná kariéra, vezmeme-li v úvahu, že jste u ní vychovala pět dětí.

Největší kariéra jsou mé děti, jejich potřebami jsem se snažila řídit. Dětsví uteče velmi rychle a nevratně, zatímco kariéra počká. Sama jsem úvahu o úspěchu nikdy nevedla, polovinu života jsem prožila v totalitním režimu, kde jsem považovala za největší úspěch čestně obstát. Mou osobní kariéru nastartovalo náhodné setkání.

Povídejte, koho osudově jste potkala?

V roce 1990 jsme na Tři krále s manželem a našimi tehdy čtyřmi dětmi koledovali pro Jedličkův

mateřská centra. Ta myšlenka mne zaujala, hlavně pro sídliště nebo anonymní části města mi přišla ideální, ale měla jsem pocit, že sama něco takového nepotřebuji, netrpěla jsem syndromem čtyř stěn, naše domácnost žila otevřeně. Po roce nás paní Wagnerová navštívila znovu. Měla jsem tehdy na rukou miminko a ona řekla památnou větu: že prý s pěti dětmi už nemám co na práci, tak ať koukám založit mateřské centrum.

A vy jste poslechla.

Alena zařídila exkurzi do mateřských center v Mnichově a to byl zásadní mezník v mém přístupu. Po návratu jsem iniciovala vznik prvního centra v Praze,

RUT KOLÍNSKÁ

Narozena 1953

■ Absolventka Etnografie a folkloristiky FFUK, genderová expertka, členka Rady vlády pro rovnost žen a mužů, předsedkyně Výboru pro sladění pracovního, soukromého a rodinného života. Stála u zrodu prvního mateřského centra v ČR (1992), iniciovala vznik Síť mateřských center (2002) – nyní Síť pro rodinu. Do poloviny roku 2005 pracovala dobrovolnicí, od té doby je zaměstnankyní Síť pro rodinu.

■ Členka a mentorka kolegia společenského hnutí Minerva 21.

■ Je vdaná, má pět dětí.

Natáčení portréru dokumentárního cyklu GEN.

otevřeli jsme ho v roce 1992. Když jsem viděla, jak jsou tam ty mámy spokojené, snažila jsem se o šíření myšlenky dál. Prosadit zcela nový společenský fenomén nebylo snadné. Vlastně i díky tomu, že jsem byla s dětmi doma osmnáct let, mohla jsem se tomuto tématu věnovat. Dvanáct let jsem pracovala dobrovolnicí. Zvrat nastal po té, co jsem v roce 2003 obdržela v Kodani mezinárodní cenu Žena Evropy. Porota z jedenácti žen, které tu prezentovaly své projekty v oblasti občanské společnosti, vybrala právě mne. Díky tomu jsme i u nás prorazili na veřejnost.

Co se vlastně v takovém mateřském centru děje?

Primárním smyslem mateřského centra je poskytnout matkám na mateřské dovolené možnost setkávání, aby nezůstávaly doma ve společenské izolaci, kam se dostávají kvůli celodenní péči o dítě. Vytvořit prostor, kde mohou sdílet, vzájemně si pomáhat a vyměňovat zkušenosti. V neformální atmosféře, kde se i děti setkávají se svými vrstevníky. Společně si pak domlouvají programovou skladbu, která se odvíjí od jejich přání. Běžně centra nabízejí sportovní, kreativní a vzdělávací programy. Na komunitu, která se v centru vytváří, se pak přirozeně nabalují další věci. Matky jsou aktivnější, zajímají se víc o prostředí, ve kterém vyrůstají jejich děti, nebojí se vstupovat do veřejného prostoru a prosadit se. Dokonce tři poslední období kandidují v obecních volbách a jsou celkem úspěšné, jsou mezi nimi i starostky. To, že centra přispívají k rozvoji občanské společnosti a bývají odrazovým můstkem k aktivní účasti v komunální politice, považují za nejdůležitější moment na fenoménu jejich fungování. Centra se stala školou občanského života.

Časem se rozšířil nejen počet mateřských center, ale právě i aktivity, kterým se v rámci podpory rodiny věnujete.

V roce 2002 se 69 mateřských center sdružilo do Síť mateřských center, abychom mohli společně

► Slavnostní vyhlášení vítězů soutěže Společnost přátelská rodině 2016. Malý muzikant se jmenuje Josef Dittrich.

lépe prosazovat hodnoty, které vyznáváme, měli silnější hlas. Loni jsme název měnili na Síť pro rodinu, což lépe vystihuje záběr naší činnosti rozšířený o prosazování hodnoty rodiny ve společnosti a ve firmě, spojujeme také odborníky a organizace podobného zaměření. Rodinu vnímáme jako celek „od početí k smrti“, klademe důraz na mezigenerační soužití. V Síti pro rodinu sdružujeme v současnosti

„Děti by měly dostat od svých rodičů dvě věci: KOŘENY a KŘÍDLA.“

téměř tři stovky mateřských center, naši činností zasahujeme přímo 56 600 rodin, potažmo přinášíme užitek všem českým rodinám. Naše motto zní „Posílujeme hodnotu rodiny“ – ve společnosti, v mateřských centrech i ve firmách. Každoročně vyhlášíme soutěž „Společnost přátelská rodině“. To je další oblast, kde věřím, můžeme být prospěšní,

a která má do budoucna potenciál. Nabízíme firmám strategii podpory rodiny jako konkurenční výhodu, tedy nastavit firemní kulturu, která respektuje sladění pracovních a rodinných potřeb.

► **To zní dobře, jak na to firmy slyší?**

Každým rokem se přidávají další firmy. Už se nejedná jen o velké zahraniční společnosti, postupně mezi oceněnými přibývají, a to

zejména v krajích, i malé české firmy, které si vážíme za neobvykle vstřícné podmínky sladování rodinného a pracovního života a mimořádně citlivý přístup k rovným příležitostem.

► **Letošní rok je pro vás jubilejním – slavíte 25 let vzniku mateřských center a 15 let od vytvoření Sítě mateřských center, což připomíná celoroční kampaň**

s názvem „Rodina nemusí jít do prčic“ – sympatický název, který jsme si s dovolením půjčili do titulku.

Statistiky ukazují, že rodina se u nás pomalu stává minoritou. Rozvodem končí v Česku téměř polovina manželství (47,8%). V průměru manželství vydrží 13 let. Chceme upozornit na důležitost rodiny, a to navzdory tomu, jak se současná rodina proměňuje

„Rodina by měla zůstat společenstvím, kde se sdílí čas, prostor, úzkost i naděje, kde se soužitím všichni učí pro život, kde všichni dávají i přijímají, kde formují svou osobnost a mají možnost zrát k moudrosti a kde podstatnou složkou všeho je vzájemně sdílená a působená radost. Vytvářet takové společenství není snadné, přesto nechceme rezignovat.“

Profesor Zdeněk Matějček o roli rodiny.

a rozpadá. Kampaň jsme zahájili celoroční aktivitou Síťujeme republiku. Po celý rok zveřejňujeme na webových a facebookových stránkách Sítě pro rodinu „rozhovory na dálku“ mezi jednotlivými mateřskými centry. Kromě vzájemné inspirace může i široká veřejnost poznat různorodost zaměření mateřských center. Za sebou máme i druhou etapu kampaně, kterou jsme

◀ ▶ **V mateřských centrech bývá živo a veselo. Mateřské centrum Čipisek Prostějov.**

nazvali Rodina v centru pozornosti a kdy proběhla spousta akcí v celé republice během pěti týdnů od 14. 5. do 18. 6., tedy symbolicky ode Dne matek přes Den rodiny, Den dětí až po Den otců. Rovněž jsme spustili projekt „Rodina OFFLINE“, který upozorňuje na závislost nejen dětí na informačních technologiích a jeho cílem je pozitivně motivovat k vědomému užívání digitálních technologií a k životu v reálném světě.

V listopadu nás čeká vyvrcholení kampaně symposium, tedy setkání a debata odborné veřejnosti o hodnotě rodiny z různých úhlů pohledu. Věřím, že přinese spoustu podnětů pro další práci.

► **Co vidíte v boji „za rodinu“ jako největší úskalí?**

Osobně vnímám jako velký problém tlak konzumu podpořený médií. Vztahy jsou dnes na jedno použití, chybí jim dostatečný morální nebo duchovní základ. Nemáme také vhodné podmínky

pro mezigenerační soužití ani pro volbu v různých životních situacích, zejména při sladování rodinného a pracovního života, nebo při výběru zařízení péče o děti či školy. Přestože dnes je těžké rodinu definovat, nechci si připustit a nedovedu si představit, že bychom na rodinu jako naše základní společenství, na které se můžeme spolehnout, rezignovali. Vždyť, jak praví přísloví, ruka, která hýbe kolébkou, hýbe celým světem. Vidím i příznivé tendence, třeba to, že se začíná rodit dřív nebo že chceme, aby se staří lidé cítili dobře.

► **Vy zkrátka nad rodinou nelámete hůl a to je dobře. Sama pocházíte z velké rodiny, což byl zřejmě i základ, který vás vedl k vlastní velké rodině, potažmo k profesní orientaci.**

Vděčím rodičům za šťastné dětství a za to, jaké nám vytvořili rodinné zázemí. Jsem nejmladší ze čtyř sourozenců, můj tatínek byl evangelický farář, za totalitního režimu jsme neměli snadný život. Pevný základ z rodiny považuji kromě víry, kterou mi předali za ten největší dar, kterého se mi v životě mohlo dostat. Každý pocházíme z nějaké rodiny, která nás formuje do dalšího života. Johann Wolfgang Goethe to vystihl slovy: „Děti by měly dostat od svých rodičů dvě věci: kořeny a křídla.“ A tím se snažím řídit. ■

► **Mateřské centrum Klubičko Kroměříž – akce Klubičko světel pro rodinu.**

Foto Pavel Radosta, archiv Rut Kolínské a Mateřské centrum Čipisek Prostějov